

فهرست

یازده	.....	بیشگفتار مجموعه: بازخوانی متون
پانزده	.....	مقدمه‌ی ویراستار

ابتدا

۳	.....	۱- خطبه‌ی اول
۷	.....	۲- خطبه‌ی دوم
۱۴	.....	۳- خطبه‌ی سوم

مقاماتِ ناصری

۱۷	.....	۴- خوابِ اول
۱۹	.....	۵- خوابِ دوم

مقاماتِ محمودی

۲۳	.....	۶- فسادِ کارِ آلِ سامان
۲۷	.....	۷- امیریِ خراسان
۳۰	.....	۸- گشادنِ ولایتِ خوارزم

مقاماتِ مسعودی

۴۳	.....	۹- روزگارِ کودکی
۴۸	.....	۱۰- قصه‌ی غور
۵۳	.....	۱۱- قصه‌ی خیشخانه
۵۷	.....	۱۲- شکارِ شیر و همت و مروتش
۶۲	.....	۱۳- به‌گرگان و ری
۶۹	.....	۱۴- بازگشتن از سپاهان
۷۳	.....	۱۵- بندگیِ اعیانِ ری
۷۹	.....	۱۶- پیش‌آمدنِ رکابدارِ محمودی به دامغان
۸۲	.....	۱۷- فرود آمدن به نشابور
۸۶	.....	۱۸- غوغایِ ری
۸۹	.....	۱۹- پیش‌آمدنِ رسولِ خلیفه به نشابور
۹۳	.....	۲۰- نامه‌ی حشَمِ تگیناباد به هرات
۹۸	.....	۲۱- جوابِ نامه

۱۰۱	۲۲- فروگرفتنِ علی امیرنشان
۱۰۹	۲۳- شکوهیدنِ محمودیان
۱۱۵	۲۴- بقیّتِ احوالِ امیرِ بازداشته
۱۲۰	۲۵- نامه به قَدْرخان
۱۲۶	۲۶- بدگمانیِ آلتون تاش خوارزمشاه
۱۳۴	۲۷- فرود آمدن به بلخ
۱۳۶	۲۸- برکشیدنِ غازی
۱۳۸	۲۹- شغلِ دیوانِ رسالت
۱۴۲	۳۰- وزارتِ خواجه احمدِ حسن
۱۵۴	۳۱- مالیدنِ بوبکرِ حصیری
۱۶۶	۳۲- بر دار کردنِ حَسَنک
۱۷۶	۳۳- نامه‌ی دیگر به قَدْرخان
۱۸۵	۳۴- فروگرفتنِ آریارِق
۱۹۶	۳۵- فروگرفتنِ غازی
۲۰۳	۳۶- نشاطِ شراب به ترمذ و کشیدنِ سويِ غَزنین
۲۰۸	۳۷- فروگرفتنِ امیرِ یوسف
۲۱۵	۳۸- بر تختِ پدر و جد
۲۱۷	۳۹- بازسَتنِ مالِ بیعتی
۲۲۰	۴۰- سیلِ بزرگ
۲۲۲	۴۱- سپاه‌سالاریِ ری
۲۲۶	۴۲- سپاه‌سالاریِ هندوستان
۲۳۱	۴۳- شکار و جشن و عید
۲۳۵	۴۴- عرضه‌ی پیلان به کابل و کشیدنِ سويِ بلخ
۲۳۹	۴۵- پیش آمدنِ رسولِ خلیفه و ماتم داشتن به گذشتنِ او
۲۴۷	۴۶- فسادِ زورنی در بابِ خوارزم و فروگرفتنِ او
۲۵۸	۴۷- نامه نداشتن به خوارزمشاه
۲۶۳	۴۸- یک نکته‌ی دانستنی از خواجه احمدِ عبدالصمد
۲۶۵	۴۹- شغلِ دیوانِ عرض و برگزاردنِ چند کارِ بانام
۲۷۱	۵۰- جنگِ خوارزمشاه با علی تَنگین
۲۸۴	۵۱- کشیدنِ سويِ غَزنین و هرات
۲۸۷	۵۲- گذشتنِ خواجه احمدِ حسن و فرود آمدن به نساپور

۲۹۱	۵۳- رای زدن در بابِ وزیر
۲۹۴	۵۴- پیش آمدنِ رسولِ خلیفه و خلعت و کرامات
۲۹۷	۵۵- وزارتِ خواجه احمدِ عبدالصمد
۳۰۲	۵۶- گسیل کردنِ بوسهلِ حَمَدوی به ری
۳۰۹	۵۷- فرود آوردنِ دخترِ باکالیجار
۳۱۱	۵۸- تدبیرِ فروگرفتنِ تُرکمانان
۳۱۴	۵۹- حدیثِ احمدِ ینالتگین و تَلکِ هندو
۳۲۱	۶۰- حدیثِ نوشتگین و بوئعیم
۳۲۳	۶۱- پیش آوردنِ هدیه‌های سوری
۳۲۶	۶۲- عاصی شدنِ هارون به خوارزم
۳۳۱	۶۳- دلمشغولی از سه جانب و آمدنِ رسولانِ تُرکستان
۳۳۵	۶۴- حدیثِ نساپوریان با توسیان
۳۴۰	۶۵- کشیدنِ سويِ هرات و عاقبتِ احمدِ ینالتگین
۳۴۲	۶۶- برآویختنِ مظفرِ طاهر
۳۴۵	۶۷- فرود آمدن به سَرخس
۳۴۷	۶۸- کُشتنِ بگتگینِ حاجب
۳۴۹	۶۹- در رسیدنِ مبشران از مَرَو
۳۵۱	۷۰- سَرای پرده زدن بر راهِ مَرَو
۳۵۳	۷۱- فرود آمدن به نساپور و خشکسال و تنگی
۳۵۸	۷۲- کشیدنِ سويِ گُرگان و ساری
۳۶۴	۷۳- کشیدنِ سويِ اَمَل و به دست آوردنِ گُریختگان
۳۶۹	۷۴- مال سِتنِ از اَمَلیان
۳۷۳	۷۵- بازگشتن از اَمَل
۳۷۷	۷۶- کُشتنِ هارون و عبدالجبار
۳۷۹	۷۷- آمدنِ تُرکمانانِ سلجوقی به خراسان
۳۸۷	۷۸- فرود آمدن به نساپور و بدگمانی بر وزیر
۳۹۱	۷۹- جنگِ بگتغدی با تُرکمانان
۴۰۰	۸۰- ولایت دادن به تُرکمانان
۴۰۵	۸۱- فرود آمدن به بلخ و عُدَر خواستنِ پسرانِ علی تَنگین
۴۰۸	۸۲- به حضرتِ غَزنین و قرار گرفتن به کوشکِ نو
۴۱۵	۸۳- تحکّم و تَبَسُّطِ تُرکمانان

ابتدا

خطبه‌ی اول

همی گوید ابو الفضل محمد ابن حسین بیهقی:

ابتدا بیاید دانست که امیر ماضی شکوفه‌ی نهالی بود که مُلک از آن نهال پیدا شد و در رسید، چون امیر شهید مسعود بر تختِ مُلک و جایگاه پدر بنشست. و آن افاضل که تاریخ امیر عادل سُبُکَتگین را برانندند از ابتدای کودکی وی تا آن‌گاه که به سَرایِ اَلپَتگین افتاد (حاجبِ بزرگ و سپاه‌سالارِ سامانیان) و کارهای درشت که بر وی بگذشت، تا آن‌گاه که درجه‌ی اِمَارَتِ غَزَنین یافت و در آن عِزِ گذشته شد و کار به امیر محمود رسید، چنان‌که نبشته‌اند و شرح داده، آن‌چه بر ایشان بود کرده‌اند. و من که فضلی ندارم و در درجه‌ی ایشان نیستم، چون مُجتازان بوده‌ام تا اینجا رسیدم. و غَرَضِ من نه آن است که مردم این عصر را باز نمایم حال امیر مسعود — که او را دیده‌اند و از بزرگی و شهامت و تفرّد وی در همه‌ی اَدواتِ سیاست و ریاست واقف گشته. اما غَرَضِ من آن است که تاریخ پایه‌ای بنویسم و بنایی بزرگ افراشته گردانم چنان‌که ذکر آن تا آخرِ روزگار باقی ماند. و توفیقِ اتمام آن از حضرتِ صَمَدِیّتِ خواهم. و چون در تاریخ شرط کردم که در اولِ نشستنِ هر پادشاهی خطبه‌ای بنویسم پس به راندنِ تاریخ مشغول گردم، اکنون آن شرط نگاه دارم:

